

Aktuellt i slutförvarsfrågan 2025-09-23

Rapport från Slutförvarsorganisationen till Kommunfullmäktige

Perioden 2025-06-17 – 2025-11-04

Senaste nytt om slutförvarsansökningarna

Kärnbränsleförvaret

Den 15 januari 2025 togs det **första spadtaget för slutförvaret för använt kärnbränsle**. SKB planerar nu för två år av arbeten ovanjord, bland annat med anläggande av bergupplag och vattenreningsanläggning, kapselbro över kylvattenkanalen och skogsrojning. Efter det planeras bergarbeten att inledas och om ungefär tio år beräknas förvaret vara klart för deponering av avfall.

Ovanjordsarbetet kan inledas i och med att Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt den 24 oktober 2024 gav SKB tillstånd enligt *miljöbalken* till kärnbränsleförvaret. Tillståndet överklagades i november 2024 av dels Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) och Östhammars Naturskyddsförening och dels av Ditte Rietuma. I februari 2025 beslutade Mark- och miljööverdomstolen att avvisa Ditte Rietumas överklagan samt att inte ge föreningarna prövningstillstånd utan att Mark- och miljödomstolens dom skulle stå fast. Både föreningarna och Ditte Rietuma har överklagat överdomstolens beslut. Högsta domstolen har nu att, i ett första steg, besluta om prövningstillstånd ska ges. I och med att tillståndsdomen enligt miljöbalken innehåller ett så kallat verkställighetsförordnande kan dock SKB, trots att domen överklagats, påbörja en del arbeten i området.

Innan bergarbeten får påbörjas krävs även ett godkännande från Strålsäkerhetsmyndigheten enligt *kärntekniklagen*. SKB lämnade i januari 2025 in en ansökan till myndigheten. Den mest omfattande delen av ansökan utgörs av en preliminär säkerhetsredovisning (PSAR).

SFR – fortsatt drift och utbyggnad

Den 23 januari 2025 var det **sprängstart för utbyggnaden av SFR**. I och med det har SKB påbörjat vad som är en ungefär sex år lång byggperiod. Under den första delen kommer det att göras bergarbeten och under den senare delen främst bygg-, betong- och installationsarbeten.

Bergarbetet kunde inledas i och med att Strålsäkerhetsmyndigheten i november 2024 beslutade att **godkänna SKB:s säkerhetsredovisning (PSAR)** för SFR. Myndighetens godkännande var dock villkorat. Innan den mest kvalificerade förvardsdelen (2BMA, bergssal för medelaktivt avfall) får uppföras behöver SKB skicka in en utvecklad och detaljerad redovisning av konstruktionen för godkännande av myndigheten. SKB ska även redovisa en plan över vilka åtgärder som kommer att vidtas under uppförandet.

Godkännandet av PSAR är ett av flera steg i den så kallade stegvisa prövningen enligt *kärntekniklagen*. Innan anläggningen får tas i provdrift, vilket är nästa steg i den stegvisa prövningen, krävs en av Strålsäkerhetsmyndigheten godkänd förnyad säkerhetsredovisning (FSAR).

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt gav i december 2022 SKB tillstånd enligt *miljöbalken* för fortsatt drift och utbyggnad av det befintliga slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark vilket möjliggjorde för SKB att påbörja ovanjordsarbeten under 2023. Frågan om villkor för utsläpp till vatten har dock skjutits upp under en provotid. SKB ska senast två år efter att bergarbeten för SFR har påbörjats lämna in

redovisning och förslag på åtgärder och villkor till domstolen som därefter har att fastställa slutliga villkor även för utsläpp till vatten.

Övrig aktuell information

Utställning om slutförvar i kommunhusets reception och på bibliotek

Slutförvarsorganisationen har under 2024 tagit fram en liten, enkelt flyttbar utställning om slutförvar som är tänkt att kunna användas fristående i offentlig miljö men även bemannad vid mässor och andra arrangemang. Utställningen har utformats för att väcka nyfikenhet om slutförvarsfrågan. Mer information om utställningen finns på vår **slutförvarswebb**.

Utställningen är sedan mitten av juni uppställd i kommunhusets reception. I slutet av september kommer utställningen att flyttas vidare till först Alundas bibliotek och sedan vidare till ytterligare något eller några av kommunens bibliotek.

Dialogmöte

SKB ska, enligt villkoren för både kärnbränsleförvaret och SFR, årligen ha möten med Östhammars kommun för att avhandla lokala miljöfrågor, så kallade dialogmöten. Årets möte hålls den 8 september. Från Östhammars kommun deltar ledamöter från Slutförvarsgruppen, Kommunstyrelsens arbetsutskott samt tjänstepersoner från Slutförvarsorganisationen.

Redovisning av regeringsuppdrag

Regeringen beslutade den 2 november 2023 att tillsätta en utredning om ny kärnkraft. I utredarens uppdrag ingår bland annat att "analysera behovet av anpassning och utveckling av det befintliga kärnavfallsprogrammet för hantering av avfall från nya reaktorer". Delen om kärnavfallsprogrammet skulle ursprungligen redovisas senast den 29 augusti 2025 men regeringen beslutade i juli 2025 att utökade uppdraget och förlängde då till den 30 september 2025.

Forskning, utveckling och demonstration (Fud)

Senast den 30 september ska SKB redovisa det så kallade Fud-programmet. I programmet ska det redovisas forskning och utveckling kring avvecklings- och rivningsarbeten samt hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Redovisningen ska lämnas in vart tredje år. Strålsäkerhetsmyndigheten granskar programmet och ska senast den 31 mars 2026 yttra sig över det till regeringen. Inför yttrandet hämtar myndigheten in synpunkter från ett 50-tal remissinstanser, bland annat från Östhammars kommun.

Bakgrundsinformation om SKB:s slutförvarsansökningar

Den 16 mars 2011 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark till Mark- och miljödomstolen i Nacka respektive Strålsäkerhetsmyndigheten.

Den 19 december 2014 lämnade SKB in ansökan enligt miljöbalken och kärntekniklagen om att bygga ut slutförvaret för låg- och medelaktivt driftavfall, SFR.

Ansökningshandlingarna finns på **SKB:s hemsida**. Alla handlingar i ärendena, förutom de som är belagda med sekretess som till exempel det fysiska skyddet runt anläggningen, är offentliga.

Östhammars kommuns slutförvarswebb, podcast och nyhetsbrev

På kommunens slutförvarswebb **www.slutforvarforsmark.se** hittar du information om de slutförvar som är eller kan bli aktuella i Östhammars kommun. På hemsidan hittar du även **webbsändningar** av Referensgruppens möten och en **dokumentbank** med bland annat kommunens yttrande i prövningarna.

I podcasten **Bergrummet – en podd om slutförvarsfrågorna i Östhammars kommun** kan du höra om vad som är aktuellt i slutförvarsfrågorna. Om du har önskemål på något ämne som du vill att vi tar upp finns det ett formulär för det längst ner på sidan där podden finns.